



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

De Vita Et Institvto S. Ignatii Societatis Iesv Fvndatoris. Libri Qvinque

Bartoli, Daniello

Lvgdvni, 1665

VII. Ignatiu[m] frater natu maior frustra nititur à proposito dimouere.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10840

minúsve singula videbantur; fuitque hic liber tota res quam domo abiens ex bonis omnibus secum tulit. Mulcebat ex parte occupatio hæc flagrantem desiderii animum, sed iis aded non fiebat satis, quin tempus, & moras sanitatis lentæ incusaret, coactus ea quæ constituerat differre, dum solidata iam probè cura gressum turò corpúsque sustentarent. In iis primum erat, vnà domo & saculo exire, tum ignotis procul in oris abditum, & vili habitu obiectare se contemptui hominum, mendicitatis incommodis, & tolerantie cuiuslibet aduersis. Ad ista anxie assidueque anhelantem, nocte quadam, desiderium vehemens ita inflammavit, vt cum illud explere nisi vnis affectibus non valeret, lecto desiliens, aduolutúsque coram imagine Dei matris, incensis vocibus multoque cum fletu totum se illi eiusque filio ad quæuis ardua dicaret, instaurato promissis fidelibus veteri suo proposito. His totum palatium inopino succussu intremuit, magis tamen Ignatij conclauæ eiecto de fenestris vitro, rimisque apertum parentibus, quæ nunc etiam visuntur. Creditum palam dæmonis rabie id factum, futuros iam tum Ignatij progressus ex iis principiis merientis. Nempe in hunc optasset, adium ruïnã impellere eaque sepultum obterere. Sed enim, dum in cassum furit, totum cum Dei para cælum gestit, quæ deuoti iam sibi recentem Ignatij clientelam placere testata est: alias siquidem nocte intempesta visendam precanti se obtulit infantem Iesum brachiis sustinens, vultuque amabili, ac familiari, in conspectu diu stetit, spectari facilis, & cernentis oculos explere; quos sanè haud sola videndi rapuit voluptate, sed per eos ingens præsidium animo infudit: nam eo spectaculo dum tenetur, quod quidem sat diu tenuit, moueri se quadam arcani artificis suauitate sensit, transformarique penitus, & alios sensus, nouasque cogitationes velut interiore sibi manu excudi, quibus torus in alium ab eo qui fuerat mutabatur. Cum enim sensuum incaustodita licentia multis catenus impleisset animum imaginibus parum castis, quæ non rarò uolenti importunius adsultarent, omnes vnã hæc Virginis species & prorsus erasit, & in perpetuum exclusit. Quod tanti fauoris, & tam paucis commune beneficium Ignatius tam excellens accepit, vt inde quandiu vixit, tanquam emortuo corpore, sensuque omnis voluptatis, ne motum quidem illius vel minimum senserit.

VII.

Ignatiū fratrem natu maior frustra nitiur à proposito dimouere.

Firmatis inter hæc viribus quantum opus erat, vt lecto pariter, & paterna domo proriperet sese, peragenda rei modum tacitus, designare; Manicum ducem cognatum suum rependendi officij gratia visendum fingere; comœatum cundi fratri suo Martino Garziæ natu maximo probare; quod ore constanti peragens, nullaque molliti animi specie, quamquam vale postremum hoc fore statueret, suspicionem tamen consilij germano fecit. Notatis enim morum vestigiis tantum à pristino diuersis, nimium clarè perspexerat, iam non esse illum qui fuerat; & de meditabundi vultu perpetuo, secumque habitantis; de oculis etiam recenti sapius ex fletu ardentibus; & de illo iam ita flaccido, ita emortuo iuuenili acrisque militiæ genio, nihil vt ei placere, nihil non displicere videretur, coniciebat illum noui aliquid moliri; auxitque suspicionem, profecturi salutatio præmatura, nurante etiamnum valetudine, malèque

que conferta. Quare tam præstantis, ac tam cari fratris desiderio, famæ simul timens domesticæ, seorsum sed velut addubitans, suas illi suspiciones edit: [Si tamen, inquit, hæc suspicio est, non potius certa res, quæ tot mihi tam certis constat argumentis, alter enim totus, mi frater, ab illo es, qui ante fueras cum te hic casus deprehendit. Dissimulare hoc mihi ut studeas, euincunt facile res ipsæ, tuæque ista viuendi ratio: huius vero tam subitæ animi ambages, ut me quam diligentissimè cælatum voluisti, ita causas illius multo magis apud te premere, velut hoc quo te imbuisti tuimet odium, tuos etiam tibi fecerit odiosos, & fratris erga me atque aded amici, te satis iure absoluerit, ne fidei meæ arcanam mentem committeres. Benè est, itaque iam meum fuerit hoc ipsi tibi ut retegam, quod omnibus titulis me ex te potius, quàm te ex me discere oportebat. Hæc ergo, Ignati, profectio, fuga est, quam visendi officio prætexis. Fugis, esto; at scirem, quo saltem? & quare tandem ex causa? Verum quo te cumque tua ista mens ferat, quodcumque illud est quod tamdiu animo versasti, grande aliquid est, (ingenium noui) momentique in posterum non vulgaris; ad hoc porro tanti, haud alio te usum consiliario quàm teipso? Quanquam, faxit Deus, ut etiam teipso, ac non tristi quadam, & recocta bile, pietatis vultum eumentita, quam esse profecto necesse est in tui deceptione vehementem, si ne suspectam quidem patitur tibi esse, quod tute ipse iudicas tam scitu indignum, ut hoc vel vni prodere te pudeat, qui tibi & natura frater, ætate, amorque plusquam pater. Si ad genium tuum arma non faciunt, aut in iis, scilicet, aliquid extimescis; deerunt nempe alia in quibus acquiescas, nihilo minus gloriosa, neque ab tuis natalibus aliena? Si vero perfectæ sanctitatis desiderio traheris; per me licet, non obsto, quin & inuideo, & laudo: at vnde, te quaeso, ad illam raperis? rea est aded hæc domus, nos aded perditæ, ut inueniri Deus apud nos non possit; non potes scilicet hic tibi viuere, vbi tu hætenus magis tecum & solus, quam nobiscum egisti? Quid dicam nescio, nec enim scire me pateris de quo dicam. Certò quidem, amore non erro, & persuasum habeo me frustra non loqui; id tamen quicquid est, si fixum tibi est abire; scito te, Ignati, quocumque ieris, tecum generis famam palam circumferre; ac si quid nostro parum nomine dignum (quod auertat Deus) adinueris, penes te priuatim admissi culpam; commune nobis omnibus damnus fore. Ac si tui te cura nihil tangit, patrem, maiores, me etiam cogita; cui futurum sit, inconsolabile, si qua fratrem aliud professum, aliud habitu præferentem homines videant, quam quod splendorem familiæ deceat.] Aurium tenus hæc, & similia excepit Ignatius, aut si animum quoque vellicarunt, commiseratio id egit fraternæ cæcitatæ, cui mundi contemptus pro abiectioe, pro insigni probæ crucis gloria cernebatur. Paucis ergo se ab eo expediens, sua Ducis visendi officia, minimè ficta confirmavit, & videri sibi valdè mirum quod suspicaretur, vel initurum se eam viuendi rationem, vel quicquam aufurum quo nobilitas sanguinis, & maiorum decora fuscarentur. Sub hæc vale dicto, duobus tantum equitibus famulis comitatus, intendit Nauarretum iter, vbi dux Manricus tunc agebat. Sed paterno excedens late,

ira omnem eius cogitationē, & amorem excussit penitus, vt Loyola, & Ognēs, & domus suā, ac familiā nomina, pro barbaris vocibus apud ipsum sonarent, & significatus peregrini. quin multis etiam post annis, rogatus ab Sobrino suo quodam duce haud scio, consilium, an opem ad iungendum fœdus nuptiarum quod foret etiam Loiolæ dominis decorum; ab eo ministerio refugit, velut ab se alienissimo, qui mundi contemptum Christi causa professus, domum illic haberet nullam quam agnosceret pro sua, cuiusve honori, & commodis laboraret; atque istæ (subdebat) germanæ suat illorum comitates, qui vt Christum sequantur, sæculo nuntium remittunt, exuere animo quoad possunt omnem terrenorum memoriam, vt meminerint tantum cœlestia; & vrbaniates vſitatas eo minoris ducere, quo magis diuino obsequio student. Addit autem, totis vndecim retro annis, nihil se quicquam, ex familia Loiolæ cuiquam planè scripsisse; quod olim sæculum relinquens apud se ratum fixumque statuisset, nullam sibi deinceps illic familiam, domumque superesse. Iam quas inde acciperet literas, aliud ab eo responsum non ferebant præter serias ad humana spernenda, & sanctimoniam sectandam adhortationes: factum nihilominus aliquando vt è domesticis adiutor, quasi rem ferret illi gratissimam, importunè cubiculum irrumpens, fasciculum ei ab Loiola, redderet litterarum; ille, vt erat Deum orans, exceptum statim in ignem coniecit præſente adhuc illo qui tulerat, haud pensi plus habens recreandi suos aliquo responso, quam eorum literis recreari.

VIII.

*Quanta sit
venerationi
Loiola pala-
riū, & quan-
to illic ani-
marum bono
festus Igna-
tio celebretur
dies.*

Nec verò propterea ingloriam domum reliquit Ignatius, quod perinde illam habuerit velut ab se nunquam habitatam: imo ipse plus vnus splendoris, ac nominis, ex ea aufugiens, eidem conscivit, quam quicquid aorum fuerat censendis maiorum titulis, ostentandisque honorum insignibus. Palatium quidem, siue vt incolæ appellant, Loiolæ turris, in qua & mundo natus, & ad Deum conuersus, totâ dum hæc scribo Hispaniâ, nedum Cantabriâ, pro celeberrimo habetur frequentatûrque sanctitatis illius monumento. Sita est, quo more, & aliæ tractus illius ditiones, ab domorum frequentia procul, aperto in campo, qui se duo inter oppida expandit; vni Aspeitia; Alcoitia alteri nomen est. Illuc vicinis circum ex populis, toto quidem anno, sed potissimum Iulio ad festum S. Ignatij, qui pridie Calendas Augusti colitur, per totum octiduum, vis hominum innumerabilis confluit, veneratura nomen, sacraque monumenta popularis sui, tutelariſque Sancti. Estque vt pium sic mirum spectaculum, prospicere integros supplicantium populos, per angustos calles illarum rupium ex quinque prouinciarum pagis & oppidis per multa etiam nonnullos milliaria decurrentes, & audire procul sacra illa, & sylvas, Rosarij Virginis, sacris cantibus personantes, interiectis venuste vernacula lingua carminibus in Beati laudes, pia magis quam eleganti vena promptis. Et quia ædes sacra multitudini tantæ, longo spatio impar est, celebrandis sacris vestibulum illi pro Sacratio fit, planities latè à vestibulo patens pro Templi Basilica. Iam beneficia, iam & miracula, quibus serui sui gloriosum nomen illustrat Deus; iam anathemata Eucharistica, in memoriam appensa impetratorum ab eo muncrum quis facillè numeret: inter

ter